

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Diuisio Naturae in vniuersalem & propriam. C. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

*Diuisio Naturæ in vniuersalem, &
propriam.*

CAP. IIII.

Quemadmodum Anima, alia est totius vniuersi anima, alia verò singulorum viuentium; ita Natura, quæ animam insequitur, quædam esse dicitur vniuersi natura, quædam verò propria singulorum. Natura communis est vis seminaria, à mundi anima infusa materiæ; de qua multa à Plotino in libro de natura, & contemplatione dicuntur. Natura verò propria, est vis seminaria, à propria singulorum anima propriæ materiæ tributa. Ex quo euenit, quòd quamuis natura vniuersalis ad omnium generationem conducatur; non tamen valet generare leonem, vel equum, & ita de singulis, sine propria equi, vel leonis natura. Si per fundamenta, & principia Arist. vniuersalem naturam explicare vellemus; nil aliud dicere possemus, nisi quòd ea esset, vel Deus, vel Cœlum, vel vniuersa caussarum series; quarum nulla, propriè natura dici meretur. Hanc enim propriè sumptam naturam, Peripatetici non cognouerunt: cum neque etiam putarint dari animam vniuersi, cuius hæc communis natura dicitur esse proles. Ex his patere potest, minùs rectè Simplicium in 2. Phys. sententiam Arist. de natura, cum sententia Platonis permiscuisse; valde enim diuersa est opinio eorum; adeò, vt consiliari minimè possint. Insuper patet, perpe-

ram sensisse Philoponum, dum in 2. Physic. dixit definitionem naturæ ab Arist. traditam, esse imperfectam: & ita debere perfici, dicendo: Naturam esse vitam, siue vim, quæ per corpora diffunditur; eorum formatricem, & gubernatricem; initium motus, & quietis; in quo est primò, & per se. Hoc cum dicat Philoponus, primò imperitè sententiã Platonis cum ea Arist. permiscet: quod enim addit, præsertim Platonicum est. Præterea definitionem, quam Arist. vult esse communem, & ipsemet communem affirmat, ita contrahit; vt non amplius sit communis, sed soli formæ conueniat. Insuper, ex communis naturæ declaratione colligi potest recta explicatio illius sententiæ, quam etiam Arist. in primo cœli 32. approbavit; quæ est, Deum, & Naturam nil frustra facere: quæ sententiã, de vniuersi natura verã est; dicimus enim Deum, vt causam primam naturam, vt vitam postremã, & causam proximam, nil frustra facere. Ex qua sententiã colligitur primò, quod si extrema nil frustra faciunt, etiam media nil frustra facere dicuntur. Insuper colligitur, opus naturæ esse opus Dei: ac, vt dicebat Plotinus, esse contemplationem quandam; quatenus est absolutio primæ contemplationis. Ex cognitione etiam naturæ communis, & animæ vniuersi, conuenienter rationem assignare valemus generationis animalium quorundam, & plantarum, sine proprio semine eorum; sed vel ex halitibus cum humi.

humida terra permixtis, vel ex putri aliqua materia: Hæc enim carentia vita, vitam producere non possent, nisi per animam mundi, & vniuersi naturam, in ea materia inessent latentia semina viuentium. Sed iure aliquis dubitauerit, quomodo ex Platonis sententia dictum est, Naturam esse præcipuum, & verum generationis principium, & esse vim seminariam: cum ex aduerso Simplicius, qui Aristotelem per Platonem explicat, affirmet, & in secundo de naturali Auscultatione, & in secundo de Cælo; Naturam esse principium patiens, & esse propensionem quandam materiæ ad formam; & propterea inter materiam, & formam, modo aliquo mediare. Cui difficultati duobus modis satisfacere valemus. Primò, asserendo Simplicium id dicere, non de prima, & propriè sumpta natura; sed potiùs de umbra eius, per quam materia ad formam paratur, & proclius redditur. Hinc in sua digressionem secundi de naturali auscultatione dixit Simplicius, propriè sumptam naturam, esse vitam postremam, & esse propriè principium efficiens proportionem respondens arti: ideo dubitauit, an de hac propriè sumpta natura verba fecerit Arist. Secundò dicere valemus, quòd etiam natura propriè sumpta, est potiùs idoneitas, & via ad formam, quàm propriè principium motus: quoniam esse propriè principium motus, soli conuenit animæ. Insuper, vis seminaria mediare dicitur: quatenus non est id, cu-

Q.

ius est semen, cum postrema perfectione; sed
via ad illud. Accedit postremò, quòd Anima
dicitur propriè principium motus in loco;
Natura verò est propriè principium genera-
tionis. Et hæc satis de Natura.

De Mundo corporeo.

CAP. V.

Voniam Natura in corporibus ver-
satur, & nobis de attinentibus ad
corporeum mundum futurus est
sermo: iure merito confusè primò,
ac vniuersè de corporeo mundo loquemur;
vt innox ad magis propria deuenire valeamus.
Ordiam autem à variis mundi significationi-
bus; vt, de quo sit sermo, magis reddatur con-
spicuum. Vniuersum id esse dicitur, in quo
cuncta in vnum versa sunt, & quod cuncta mo-
do sibi consentaneo includit. Et quoniam va-
riis modis possunt in aliquo cuncta inueniri;
propterea multiplex confurgit vniuersum.
Nam primò vniuersum duplex est, vel incor-
poreum, vel corporeum. Vniuersum incorpo-
reum adhuc multiplex est: nam vel est vniuer-
sum solùm in eminentia, & causa; in qua ac-
ceptione ipsum vnum, hoc est, Deus, est vni-
uersum: vel est vniuersum in forma exemplari;
sic mens prima, & singulæ subsequentes,
sunt vniuersum; in singulis enim omnes rerù
ideæ inueniuntur. Hoc est vniuersum, quod
verè est ideale, ac intelligibile. Datur in tertio
gradu vniuersum in rationibus positum, ad
animas